

Slavenski dom

Ste. 137

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

Bilbao v ognju odločilnega boja

San Sebastian, 19. junija. AA. (DNB) Nacionalistične čete so po močni topovski pripravi na bojišču pred Bilbaom napadle sovražne postojanke na San Bernavi in Cakoli. Zavzele so vse postojanke v tem odseku. Odtod obvladujejo ustje reke Nervion in tudi levi breg, ki je še v rokah baskovskih čet. Zdaj obstreljuje ta breg nacionalno topništvo z vso silo. V nacionalnih rokah je tudi hrib Carbas zapadno od Asue. Odtod obvladujejo neka zunanja predmestja Bilbaoa. Nacionalna letala so danes obstreljevala letališče Bilbaoa, Sondico, nato vas Lamad in prve hiše Olavete. Južno od Bilbaoa so nacionalne čete zavzele Ojardan. Pristanišče Miravila, ki leži južno od tega hriba, je izpostavljeno močnemu topovskemu ognju nacionalnih baterij.

Nacionalisti obkoljujejo dalje z vso odločnostjo mesto Bilbao, da bi na ta način zavzeli glavno mesto baskovske pokrajine brez razdejanja in uničenja. Brigada rdečih strel je že zavzela predmestje El Desierto in čisti sedaj njegovo okolico od ostankov nasprotnikov.

Na levem bregu Nerviona pri ustju skušajo Baski z vsemi sredstvi preprečiti prodiranje nacionalistov proti glavni cesti, ki vodi v Santander. V vojaških krogih so mnenja, da se bo padec

Bilbaoa iz navedenih razlogov zavlekel še nekaj dni. Prodiranje v goratih predelih zahteva izredne napore nacionalnih čet. Napadalna četa nacionalistov se je zaradi uspehov pri Bilbao močno skrhala, zlasti v severnem odseku. Zato pošiljajo odtod posamezne oddelke na take točke, kjer mislijo, da bo prišlo do hujših bojov že prihodnje dni.

Baski poročajo

Bayonne, 19. junija. AA. Havas. Tiskovni urad baskovske vlade objavlja: V noči so nacionalistična letala pobila mnogo žen in otrok, ki beže po cestah iz Bilbao v smeri proti Santandru. Zjutraj je nato nacionalistično letalstvo trikrat zelo hudo bombardiralo Bilbao. Bombe so padle na bolnišnice, polne ranjenecov.

Vojaški položaj mesta je še zmeraj trden. Lokalne čete junaško branijo vsak ped zemlje. Vključ petim zaporednim letalskim napadom sovražnik ni mogel zavzeti Arcanda, dasi je nanj izstrelil okoli 100.000 granat.

Na levem krilu so nacionalisti zavzeli Las Arenas, odkoder bodo skušali prodirati ob desni obali reke.

Letala mečejo zažigalne bombe na Bilbao. Posebno večeraj je bil njihov napad na mesto strašen. Letala so večeraj zažigala mesto Deusto na desnem bregu Nerviona. V tem mestu je tudi samostan jezuitov.

Vojaški položaj se ni spremenil. Odlični baskovski vojniki se junaško upirajo. Računajo, da se v vrstah nacionalistov bori 13.000 tujih vojakov, posebno v oddelku »rdečih strel«. Tuja letala ves dan letajo nad cesto med Bilbaom in Santandrom in ubijajo begunce iz Bilbaoa.

Kaj je s predsednikom baskovske vlade?

Santander, 18. jun. AA. Reuter. Dosedaj je prišlo v Santander okoli 7000 beguncev iz Bilbaoa. V mestu se že javljajo težave zaradi prehrane beguncev.

DNB: Begunci iz republikanskih vrst so večeraj vedeli povedati, da je bil ubit predsednik baskovske vlade Aguirre. Že pred enim mesecem je baje že zagovarjal misel, da naj se mesto preda. Toda dosedaj ta vest še ni potrjena.

Vesti 19. junija

9600 km dolg polet nameravajo izvršiti sovjetski letalci, ki so iz Moskve preko Severne Sibirije v San Francisco. Polet je šel vse do zdaj posrečeni in so opazili sovjetsko letalo danes zjutraj na Alasko. Letalci so ves čas v radijski zvezi z Rusijo in Ameriko.

Dve finski vojaški letali sta trčili blizu Lahtia. Posadki obeh letal sta pri padcu našli smrt.

Varšavska policija je odkrila osrednjo organizacijo poljskih komunistov ter prišla veliko število ljudi, med njimi nekaj nevarnih agitatorjev, ki so imeli ponarejene potne liste in veliko denarja.

Kancler Hitler je večeraj obiskal v Wilhelms-hafenu križarko »Deutschland«, ki je tam v popravilu zaradi poškodb, ki so ji jih prizadela bombe valencijskih letal.

Zastopniki druge internacionale in zastopniki amsterdamske strokovne internacionale so imeli pred dvema dnevi v Ženevi sejo, na kateri so razpravljali o pomnožitvi pomoči za špansko ljudsko fronto. Razgovore bodo nadaljevali prihodnji teden v Parizu.

Francoska komunistična stranka je izdala proglas, v katerem opozarja na znevarnost, ki baje preti Franciji, če bo senat vrnil Blumovo vlado. V tej okrožnici pravijo komunistični voditelji, da so pripravljeno iti tudi v vlado, le da onemogočijo Franciji kaj drugega kakor levičarsko diktaturo.

Vojvoda Windsorski in njegova žena bosta septembra obiskala svetovno razstavo v Parizu, nato pa se bosta odpeljala na križarjenje ob Dalmaniji.

Posredovanje predsednika Roosevelta v ameriški stavki toplotniškega delavstva, sta sprejeli obe stranki. Zato upajo, da bo ameriška kovinska industrija kmalu začela spet z delom.

Milanska opera »scalas« je po uspelem gostovanju v Münchenu odpotovala v Berlin. V jeseni bo ta umetniška skupina gostovala pri nas.

Stavka pariškega gradbenega delavstva se bo začela v ponedeljek popoldne. Zaradi nje se bo dovršitev svetovne razstave še bolj zavlekla.

Preureditev spodnje in zgornje japonske zbornice pripravljajo sedanja vlada, ki bo obema ustanovama postavila takega predsednika, ki bo njena stremiljenja podpiral.

Nesoglasje med USA in Japonsko je vzbudilo vprašanje, ali naj imajo nove ameriške bojne ladje, ki jih bodo začeli delati te dni, topove kalibra 14 palcev ali 16 palcev.

Zaradi spopadov med Hindi in mohamedanci, pri katerih je bilo aretiranih in ubitih veliko ljudi, je indijska vlada po nekaterih pokrajinah odredila strogo pripravljenost vsega vojaštva.

Načelnik nemškega generalnega štaba, general Beck je večeraj obiskal francoskega obrambnega ministra Daladiera.

Dogovor o ureditvi zasebnih plačil med Italijo in med Poljsko sta večeraj podpisala italijanski zunanji minister grof Ciano in poljski poslanik v Rimu.

Truplo socialističnega poslanca Wichmanna iz Gdanska so našli pred nekaj dnevi blizu mesta. Poslanca je 25. maja aretirala politična policija v Gdansk, ki ravna po navodilih nemške narodne socialistične stranke. Zdi se, da je poslanca ubila policija.

Novi naš poslanik na Dunaju Branko Lazarevič je odpotoval iz Ankare na svoje novo službeno mesto.

Nov mestni okraj za italijanske urade grade v Addis Abebi. Okraj bo zgrajen po najmodernejših stavbenih in zdravstvenih načelih.

Strela je ubila na športnem igrišču v berlinskem predmestju Weissensee enega fanta, tri pa nevarno obžgala.

Eksplodizija amonijaka je skoraj docela uničila veliko kemično tovarno v Duisburgu. Zračni pritisk pri eksploziji je poškodoval tudi vse hiše blizu tovarne.

Mednarodne študentske športne igre bodo letos avgusta v Parizu. Udeležili se jih bodo z 20 zastopniki tudi jugoslovanski študentje.

Poljsko-madžarska trgovska pogajanja, ki so bila že tik pred zaključkom, so se ustavila, zaradi nesporazumljenj, do katerih je prišlo med pogajanjem. Poljska delegacija je odpotovala po nova navodila v Varšavo.

Za pravice palestinskih Arabcev se je v posebnem javnem pismu, ki ga priobčujejo vsi arabski listi, zavzel član egiptovskega regentskega sveta, princ Mohamed Ali, ki v tem pismu dolži Angleže, da niso izpolnili obljub, ki so jih dali Arabcem med svetovno vojno.

500 družinam so zgoreli domovi v poljski vasi Kleku blizu mesta Baranoviči.

Valencijska zastopstva v Palestini so poslala poziv vsem Judom španskega državljanstva, naj se prijavijo kot prostovoljci v vladno vojsko. Teh Judov je okoli 3000.

Ameriška letalka Earhardtova je iz Kalkute odletela večeraj v Bangkok in srečno preletela tudi ta kos svojega dolgega poleta.

Predsednik poljske narodne banke je odpotoval v London in Pariz na razgovore s francoskimi in angleškimi finančniki.

Prvo pristanišče za zvezo med Evropo in Azijo po Severnem ledenem morju so začeli baje graditi v Zalivu Previdnosti Sovjeti.

Novo gonjo proti ČSR je začelo nemško časopisje. Francozi spravljajo to gonjo v zvezo z Neurathovim obiskom v Londonu, češ da bo tam Neurath zahteval za Nemčijo vrnitev kolonij ali pa Češkoslovaka.

Švedski kralj Gustav je te dni praznoval 79-letnico rojstva. Kljub svojim visokim letom kralj še vedno vneto igra tenis.

Mehiški poslanik v Bukarešti bo hkratu tudi poslanik valencijske vlade, ki je poveril svoje zastopstvo njemu. Ta dogodek je vzbudil v evropskih političnih krogih veliko pozornost in zgražanje.

Anglija prepusti Podonavje nemškemu vplivu

London, 19. junija. m. Ob priliki sestanka nemškega zunanjega ministra von Neuratha s Chamberlainom in zun. ministrom Edenom bodo po informacijah angleškega časopisa razpravljali tudi o vprašanju južnovzhodne Evrope. Časopisje glede teh razgovorov pravi, da ima Nemčija v srednji in južnovzhodni Evropi svoje politične in gospodarske interese. Pod gotovimi pogoji Anglija ne bo nasprotovala Nemčiji s tem, da ji ne bi priznala teh interesov in pravic. Srednja in

Južnovzhodna Evropa bo tako postala posebna interesna sfera Nemčije. Taka pogodba pa bi se seveda mogla podpisati samo s pristankom in sodelovanju držav, ki pridejo tu v poštev. Nemčija bi se pa morala z isto odprtostjo izjaviti glede tega, do katere mere grede njene ambicije v donavski kotlini. Zato ni izključeno, — tako pišejo angleški listi — da bo londonski obisk nemškega zun. ministra von Neuratha mogel napraviti preobrat v evropski politiki.

Vojaštvo na moskovskih ulicah

London, 18. junija. AA. (DNB) Po pisanju londonskih listov čiščenja v sovjetski vojski še ni končano. »Morning Post« pravi, da so aretirali generala Turovskega iz generalnega štaba, generala Levandovskega, poveljnika garnizije v Tiflisu, generala Kuzmeca, šefa oddelka vojaškega komisarjata, generala Gorbosova, namestnika poveljnika moskovske garnizije in generala Gaja, ki so se po nalogu generala Blücherja odpoklicali z Daljnega Vzhoda, ter 15 višjih častnikov. Sorodnike ustrelenih častnikov so pregnali v Sibirijo. V Moskvi sta ostali samo še vodvi Tuhačevskega in Putne, ker ju bodo zaslišali. Po nekem razgovoru Staljina z Dimitrovim je le-ta odredil aretacijo več ko 50 nemških in španskih komunistov. Po moskovskih ulicah križarijo oddelki pehote in konjenice, ne častniki ne vojaki ne dobe dopusta. Baje so zadnje dni aretirali v Moskvi okoli 4000 oseb.

Iz Moskve poročajo, da je bilo na zborovanju komunistične stranke v Rostovu objavljeno, da so obtožili šest vodilnih funkcionarjev komunistične

stranke v tem delu, češ da so sodelovali s sovražniki sovjetskega naroda. Med njimi je tudi predsednik sovjeta v Rostovu.

Po vesteh tiska v Moskvi je bilo aretiranih mnogo komunističnih voditeljev v Kavkazu, med njimi tudi Ordjonikidze. Iz stranke je bilo izključenih 3562 članov. Kakor znano, so vsi izključeni takoj nato aretirani. Na nekem zborovanju kavka-

Smrt bivšega predsednika Francije

Pariz, 18. junija. AA. (Reuter) Umrl je Gaston Doumergue, bivši predsednik francoske republike. Doumergue se je rodil leta 1863 v Aigue-Viviu na južnem Francoskem v ugledni protestantski družini. Po končanih pravnih študijah je bil nekaj časa odvetnik v Nimesu, nato je pa stopil v državno službo, in sicer v kolonijah. Bil je upravni uradnik v Alžiru in v Indokini. V političnem življenju je začel igrati vidnejšo vlogo leta 1893, ko je postal

škkih književnikov so dognali, da je ta pisateljska organizacija »nacionalistično okužena«. Izključili so takoj deset književnikov in jih vtaknili pod ključ.

poslanec. Od leta 1902 do 1905 je bil minister za kolonije, leta 1906-7 minister za trgovino, 1909-10 pa prosvetni minister.

Leta 1913 je prvič postal ministerski predsednik in je imel nekaj časa tudi resor zunanjih zadev. V vojnih vladah in v prvih povojnih kabinetihi je bil ponovno minister za kolonije. Leta 1923 ga je senat izvolil za svojega predsednika, že prihodnje leto je pa postal zaradi zaupanja obeh parlamentarnih zbornic državni poglavar francoske republike. Mimogrede kaže pripomniti, da je bil pokojni Doumergue prvi francoski državni poglavar protestantske vere.

Za predsednikovanja Gastona Doumergua se je pripetilo mnogo pomembnih dogodkov. Ko mu je leta 1933 potoke njegov predsedniški mandat, se je Doumergue umaknil na svoje posestvo Tournefeuille na zaslužni počitek. Toda, ko se je zaradi resnih dogodkov 6. februarja 1934 razmere kritično zaostrele, se je Doumergue odzval osebnemu pozivu predsednika Lebruna in je sestavljal narodno vlado, ki je igrala v političnem življenju Francije zelo pomembno vlogo.

Doumergue je prispel šele pred dvema dnevi v Aigue-Vive, ker je mislil tam prebiti poletje. Večeraj okoli pol desetih, ko je šel na svoj običajni sprehod, se je pa na lepem sesedel in pri priči izdihnil. Zdravniki so ugotovili paralizo srca.

Hitlerjanski naskok na nemško protestanstvo

Berlin, 19. junija. o. Gonja, ki jo je narodni socializem začel zadnje čase z vso silo proti katoliški Cerkvi se zdi, da ne bo ostala omejena samo na katoličane. Kljub temu, da so hitlerjevci do sedaj uradno še kolikortoliko pustili pri miru protestantstvo cerkev, je vendar zaradi izrazitih protikršćanskih, novopoganskih teženj narodnega socializma vzrasel proti njemu velik odpor tudi med protestanti. Protestantstva duhovščina je pravilno slutila, da se narodni socializem pripravlja po obračunu s katoliško Cerkvijo na splošen napad proti krščanstvu sploh. Te slutnje so

se zadnje čase začele uresničevati, ko je politična policija začela na veliko zapirati tudi nemško protestantstvo duhovščino. Kakor poročajo iz protestantovskih cerkvenih krogov, je do zdaj bilo aretiranih okrog 500 protestantovskih pasttorjev po vseh krajih Nemčije. Večina teh duhovnikov je po policijskih zapisih, nekaj pa so jih brez razprave vtaknili v koncentracijska taborišča. Domnevajo, da pripravljajo narodni socialisti tudi proti protestantovski duhovščini vrsto naročenih procesov, kakor jih uprizarjajo zdaj proti katoliškim duhovnikom. Ti procesi naj vzamejo duhovščini ugled in vpliv ter oplašijo vernike.

10.000 pozdravnih čestitk

Sofija, 19. jun. m. Narodno veselje zaradi rojstva prestolonaslednika Simeona Trnovskega še vedno traja. Kralj Boris in kraljica Ivana sta do sedaj prejela nad 10.000 brzgojavnih čestitk. Kraljevska dvojica je izročila za sofijske siromake okoli 500.000 lejev namesto slavnostnega banketa. Tudi bolgarska vojska praznuje še vedno veseli dogodek v kraljevski hiši ter ima prosto do 21. junija.

Radi bombardiranja italijanske ladje »Maddac« niso v Rimu sklenili še nič odločilnega.

Zdravstveno stanje donavskega podbana se boljša

Belgrad, 19. jun. m. Iz Novega Sada poročajo, da se je zdravstveno stanje podbana moravske banovine Svetislava Rajića, na katerega je bil večeraj popoldne napravljen atentat, danes zboljšalo. Snoci je prispel v Novi Sad iz Belgrada kirurg, ki je pregledal Bolnika. Za zdravje teko ranjenega podbana Rogića se med številnimi stalno zanimajo tudi predsednik vlade dr. Stojadinović, notranji minister dr. Korošec, vojni minister general Marič, kmetijski minister dr. Stanković.

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 19. jun. m. Trgovinski minister dr. Vrbanić je snci odpotoval v Pariz, kjer bo 21. junija navzoč pri slovesni otvoritvi jugoslovanskega paviljona na svetovni pariški razstavi.

Belgrad, 19. jun. m. Nocoj bo v Belgradu nočna nogometna tekma med belgrajskim klubom Baskom in znanim italijanskim nogometnim moštvo Lazzio.

Na Rakeku delajo ...

Rakek, 18. junija.

Če te priprostege zemljana pelje pot na Rakek, ne zamudi stopiti na postajo. Porečeš, postaja kakor vsaka druga. Ne, prijatelj. Nikarte pavšalno. Naletel boš na razne naprave in stvari, ki ti povedo, da stojiš na eni izmed največjih nakladalnih postaj našega železniškega omrežja. Pred vojno je na pr. Rakek spadal med največje, če ni to bila največja nakladalna postaja za izvoz lesa v vsej takratni Avstriji. Kar po en vlak lesa so spuščali

Ali morda veste, po čemavi zaslugi? Porečete, i po prizadevanju železniške uprave. Vsa čast ji, toda zasluga za to delo gre vendarle čisto zasebnim mozem. Na Rakeku so namreč — lani septembra je bilo — ustanovili odbor za postavitve spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Ali naj nastejemo vse te moze? Prepričani smo, da bi jim bilo samim nerodno, ki so vajeni samo dela, trdega poklicnega dela, pa prostovoljnega garanja po raznih društvi. Ti moze so pljunili v roke in gletje: septembra že se bo dvigal ponosen spomenik našega rajnega kralja, tam pred postajo se pa že sedaj po pitnem šestmesečnem delu razprostira park, trg s parkom, kakor jih je malo po vsej Sloveniji. Kdo ga je uredil? Odbor za postavitev spomenika. Železniška uprava je sicer tudi nekaj prispevala, dala je nekaj prevozov zastoni, a glavno delo so opravili odborniki. Park sam je delo ljubljanskega arhitekta Štrenerja. Odbor je ohranil svojo avtoriteto, kakor pravimo, in je nekaj dodal iz svojega. Celo po navetih prof. Plečnika. A glavne črte je vendarle potegnil arhitekt Štrener. In niso bile napaki. Park ima ovalno obliko. Okrog se je zgodilo, da iz kraškega kamna zgrajena ograja, prav umetniško izdelana, kakor bi rekli umetniki med sabo. Visoko drevesje ga bo varovalo poletnega solca, za trudne noge in za večerne pomenke poslovnih ljudi pa bo tudi dovolj prostora na krasnih, iz trdnega lesa postlanih klopih (po Plečniku na Ljubljanskem gradu). Sredi tega senčnega gaja se bo pa dvigal spomenik prof. Sajevice.

Zdaj smo že pri profesorju in kiparju Sajevicu. Prav je, da je delo dobil ožji domačin, če že ima vse potrebne kakovosti. Njegov spomenik, ki je pravkar razstavljen v Bonačevi izložbi v Selenburgovi ulici, bo našel v javnosti najbolj pravičen ocenjevalec. Nam je povsede. Ranjkega kralja prikazuje v čuda posrečeni postavi, njegov prekaljeni lik in zlasti črte obraza oziroma glave, ki gleda v daljavo, so pa tako dovršene, da jih lepše umetniško oko ni moglo ustvariti.

Na Rakeku delajo ... Če pomislimo, da je samo ureditev trga in parka pradi postajo, kjer se bo dvigal Sajevičev spomenik, veljala nad 35.000 Din, potem si lahko izračunamo, kako pridni, delavni in nesebični so morali biti rakeški odborniki, da so zbrali v pitlih šestih, osmih mesecih tolikšno denarce, da morejo sedaj že določiti dan, ko bodo spomenik izročili svojemu kraju in vsej slovenski javnosti.

Kaj bi na dolgo in široko o teh stvareh. Nerodno bi bilo samim odbornikom, če bi jih preveč hvalili. Eno jim pa le moramo priznati: Velik je idealizem tam, v tem obmejnem kraju, da more tako veliko dvojno delo doživeti svoj dan vstajenja v tako kratkem času. Pač na meji žubore vse drugačni tokovi ljubezni do naše državne domaćije, kakor v notranjosti države. Tam je močnega granitna stavba našega doma vsak dan pred očmi, ker jo obmejni kraj vsak dan razglašča kot naše največje dobro in jamstvo naše svobode in neodvisnosti. In tako se bo prav v tem oziru izpolnila vroča želja teh vrlih odbornikov, da je bomo deležni te svobode in neodvisnosti prav tako dolgo, kakor bo stal njihov ponosni spomenik. Dal Bog!

dnevno proti morju. Po vojni smo ta rekord celo posekali, kasneje je pa začelo močno padati. Sedaj smo komaj na pol pota ...

Kakor vidiš, zanimivih reči je na Rakeku polno. Celo prav zanimivih. Najbolj zanimiva reč pa utegne za vsakogar, ki ga pot pripelje v ta prijazni obmejni kraj, postati prostor pred postajo. Tam, kjer je še do nedavnega šarilo kamenje z divjim grmičevjem, koprivami in kar je podobnega, se sedaj razprostira obsežen trg, prav mestni trg, čeprav Rakek še nima tega ponosnega naslova. Zaslužil ga pač če po drugem ne, vsaj po tem trgu in pa po krasnem parku, ki je tu zrastel v zadnjih mesecih.

Tragična usoda artistinje

Maribor, 18. junija.

V enem od mariborskih hotelov se je odigrala v noči od sinoči na danes tragedija, o kateri govori vse mesto. Mlada, 25-letna artistinja Helena Komareto je šla v prostovoljno smrt. Našli so jo v njeni sobi v globoki nezavesti. Poleg postelje je ležal na tleh prazen zavojček iz katerega je vzela strup. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer pa je umrla, ne da bi bila prišla k zavesti.

Njena smrt je izzvala v Mariboru številne komentarje. Mariborčani se še pokažne spominjajo, ko je pred dvema leti nastopala v kabaretu Velike kavarne. Mlada in elegantna plesalka je hitro imela okrog sebe kup častilcev, med katerimi je bil najvztrajnejši vodja družnice zavarovalnice Commercial Union v Mariboru, vpokojeni major Milan Komareto. Dasi je bil že poročen ter ločen od žene, vendar je zaprosil lepo artistko za roko. Mlada Helena Czernay, kakor se je tedaj pisala, je nekaj časa oklevala, nazadnje pa je zmagala v njej želja po mirnejšem, udobnem meščanskem življenju. Zaradi poroke sta oba prestopila v starokatoliško cerkev ter se potem poročila. Zakon pa je trajal le nekaj mesecev. Ob strani starega soproga mlada žena ni dolgo zdržala. Njena vroča kri jo je zvalila zopet med svet. Prišlo je do razporeke in Helena Komareto je odpotovala na svoje turneje, ki so jo privedle nazadnje v Egipt. Tam se je nahajala več mesecev ter je nastopala v raznih kabaretihi. Včeraj pa se je nenadoma zopet pojavila v Mariboru. Znanec, ki so jo vpraševali, ali se misli z možem zopet pobotati, se je samo otožno nasmejala. Nihče ni slutil, da je prišla v Maribor umreti, tembolj, ker si je pri »Putniku« takoj zopet naročila vozovnico za Egipt. Nenadoma pa si je premislila. Zvečer je najela sobo v hotelu, zahtevala v sobo večerjo ter se potem zaklenila. Iz sobe so jo odnesli in reševalni avto že umirajočo. Na nočni omari so našli dve kuverti. V prvi, naslovljeni na njene starše v Waldsteiru na Čehoslovaškem, je bila oporoka, v kateri zapušta vse svoje premoženje — shranjeno v 5 velikih kovčkih, svojim sorojcem. Drugo pa je bilo naslovljeno na poljejo. V njem sporoča, da odhaja v smrt, ker je njeno mlado življenje čisto uničeno.

V vlaku ukradel kovček z nakitjem

Celje, 17. junija.

V zadnjih dneh je prosil pri raznih dobrih ljudeh v Celju in okolici neki možki po imenu Henrik W., 22-letni zasebni uradnik iz Gradca, s pretvezo, da je iz Nemčije in da je bil zaradi svoje katoliške zavesti pregnan iz domačega kraja, Kot

Sina branila, pa sama našla smrt

Celje, 18. junija.

V nedeljo popoldne je povabil svojo mater Tezijo Strnad, 44-letno ženo delavca iz Cinkarne, njen sin, da bi šla z njim k nekemu kmetu v Pečevju, kjer imajo tudi vinotoč. Strnadova se je spocetka branila, končno pa je šla s svojim doraslim sinom in našla pri tistem kmetu že večjo družbo fantov. Fantje, prav tako tudi njen sin, so se kmalu precej upijali in začeli izživati drug drugega. Iz tega je nastal še pretep. Razkačena družba se je tokrat brez posledic za nekaj časa umirila, pozneje, ko so se odpravljali domov, pa se je nekdo začel

tak je dobil ponekod tudi izdatne podpore. Danes pa se je razvedelo po Celju, da je policija aretirala tega tujca in ga razkrinkala kot tatu in spretnega lažniva.

Svojo tatinsko srečo je poskusil tudi v ponelejek na vlaku Ljubljana-Maribor, ko je našel na postaji Zidani most v kupeju spečega zagrebškega trgovca B., ki se je vračal z vselej, kjer je razstavljal ceneni razni nakit. Neoprodani nakit je imel v kovčku nad seboj. Mladi Henrik je kovček tiho smuknil in zbežal z njim. Trgovca je tatvino opazil šele pred Celjem, zato je tamkaj izstopil in prijavil tatvino policiji. Celjska policija je kmalu iztaknila ukradeni kovček, in sicer v garderobi na celjskem kolodvoru, kjer ga je pustil tatič, medtem ko je šel po opravkih v mesto. Policija je pustila kovček in naročila tamošnjemu uslužbencu, naj pokliče stražnika, kadar bo prišel lastnik poni. Aretirani Henrik je izjavil pri zaslišanju na policiji, da je našel oni kovček na vlaku brez lastnika, zato ga je odvezl in ga nameraval izročiti železniški upravi. Seveda tega ni nobeden verjel, ker je Henrik W. brzkone poklicni tat, ki je že na več krajih našel razne predmete, ki so se mu zdeli brez lastnika ...

4 leta za razbojništvo

Maribor, 18. junija.

O razpravi proti 29-letnemu Matevžu Kozelu iz Vel. Varnice smo že poročali. Danes predpoldne se je zagovarjal pred velikim senatom zaradi razbojništva, ker je s silo in z uporabo samokresca vzel Martinu Rogini denarnico s 90 dinarjem gotovine. Pred sodniki se je zagovarjal, da je z revolverjem v roki samo izterjal svoj dolg od Rogine, vendar so sodniki pokazali za takšne terjatve malo razumevanja. Obsodili so ga na 4 leta robije in 4 leta izgube državljskih pravic.

Za delavske ustanove v Slov. Bistrici

Nujna potreba po nabavljalni zadrugi in delavski kuhinji

Slov. Bistrica, 19. junija.

V številnih krajih naše domovine si je delavstvo z ustanovitvijo svojih združinskih ustanov zagotovilo v teh težkih časih lažji obstoj ter pričelo gledati bolj pozorno tudi na bodočnost. Uvidelo je pomembnost združništva ter važnost skupnega udejstvovanja, ki je za malega človeka življenjska potreba. Povsod, kjer je naše delavstvo spoznalo pravočasno velik pomen združništva sploh ter se ga z dušo in srcem oklenilo, stoji politično in kulturno na pravem temelju, v gospodarskem oziru pa daleč nadkriljuje druge. Tako srečujemo konzumne nabavljalne zadruge po manjših krajih, ki glede števila delavstva daleč zaostajajo. Zato se je temu pridružilo še kmečko delavstvo, viničarji itd. ter v strnjeni vrsti šlo na

prerivati s sinom Strnadove. Mati je stopila med njiju, toda napadalec jo je odrival stran. Pri tem prerivanju je sunil napadalec mater preko skale, da je priletela z glavo naprej na nek trd predmet in si razbila lobanjo. Okrog ponesrečenke se je zbrala takoj ogromna množica ljudi, ki je takoj videla na lobanji smrtonosno rano. Takoj so poklicali reševalni avto, ki jo je odpeljal v celjsko bolnišnico. Službojuči zdravnik je izvršil takoj na ponesrečeni operacijo, vendar je ta danes jutraj umrla. V mrtvašnici celjske bolnice bo jutri dopolne obdukcija, nakar bodo prepeljali truplo na pokopališče v Teharje.

Mučilnica sredi mesta

Ljubljana, 19. junija.

V nekem modnem salonu v sredini mesta se zadnji čas dogajajo stvari, na katere polagoma postaja pozorna vsa javnost. V našem uredništvu smo sprejeli že več ljudi, ki so nas prišli obvestiti o teh neprijetnostih, ki se v salonu dogajajo pred očmi strank in občinstva. Vsi so nas prosili, naj zadevo predložimo javnosti, da sama presodi, če lastnik takega lokala spada med kulturne ljudi in v Ljubljano.

Kaj se torej dogaja v tem salonu? Lastnik salona ima najetih vrsto deklet, ki v salonu izdelujejo obleke po meri. Lastnik je očitno živčno manj utrjen, zato se pogostokrat zgodi, da na vsem lepem začne točiti pomočnice v lokalno. Zgodilo se je celo, da je udarila lastnica pomočnico z likalnikom po glavi in v lice, da je bila pomočnica vsa krvava.

Najhujše stvari se v tem salonu dogajajo vsak petek. Tedaj nastane v salonu navadno pravi sodni dan ali pekel. Pomočnice so vse od kraja zasramovane ter jih prične lastnica točiti in zmerjati na debelo. To vse menda zato, da pomočnice v soboto ni treba plačati. Na mali oglas se pride drugi teden ponujat zopet nova armada brezposelnih deklet, ki tekot tedna zopet postanejo mučenice te ženske. Tudi to se je že zgodilo, da so morala dekleta delati vso noč. Z nekim dekletom je s tako silo butala ob vrata, da so slednja postala krvava.

Oblasti so bile sicer že opozorjene na tako in podobno postopanje, toda dale so se prekmalu ugnati in ženska zopet vihri svoj despotički bid nad dekleti, ki so ostala brez zaščite. Toda naš čas zahteva, da take ljudi z metodami iz srednjega veka izločimo iz svoje srede!

Popravek

Ljubljana, 19. junija.

Na naš članek »Razgrajanje Sokolov po Ljubljani« smo prejeli od uprave Ljubljanskega Sokola sledeči popravek:

»Ni res, da bi kakšna »zločinska roka« pospravila pred zločinskim požigom iz godbenega paviljona na telovadišču Ljubljanskega Sokola vse vrednejše stvari in zlasti vse telovadno orodje.

Res pa je, da ni društvo Ljubljanski Sokol v godbenem paviljonu nikdar spravljalo telovadnega orodja ali kakih drugih vrednejših stvari. Za hrambo orodja ima društvo prostore v bivšem kinu »Tivoli«. V godbenem paviljonu se je nahajalo samo ca. 120 stolov, ki so bili tam začasno shranjeni. Poleg stolov je bilo v godbenem paviljonu spravljeno tudi nekaj gradbenega lesa. Zato »zločinska roka« ni mogla pred požigom spraviti nobenega orodja ali drugih vrednejših stvari. Vsi stoli oziroma vse kar se je nahajalo v paviljonu, pa je s paviljonom vred zgorelo.

Uprava Ljubljanskega Sokola.

Razdejanje nad Presko

Preska, 19. junija.

Med številnimi kraji, ki jih je v teh dneh hudo prizadela poveljen in naposled tudi toča, je tudi dolina med Presko in Sv. Katarino. Zalostno sliko nudijo sedaj ti kraji. Skoraj vse žito je zblila v tla in uničila toča, tako da letos žetve tod sploh ne bo. Najhujše so prizadeli posestniki v Zlebeh, v Studenčnicah in okoli Sv. Katarine. Tod žive samo mali kmetje, ki niti ob najboljši letini ne pridelajo na svojih njivah toliko, da bi njihove družine imele vsaj kruh za vse leto. Letos bodo morali kruh kupovati — seveda, če ga bodo mogli — že kar poleti.

Silne nevihte s točo so uničile tudi vse sadje, ki je letos kazalo še dosti dobro in obetalo vsaj sem pa tja kak denar. Sedaj stoji po vrstovih po večini samo okleščeno sadno dreve, ki ne bo obrodilo tudi še nekaj let pozneje. Ni čuda, če je prebivalstvo po tej katastrofi vse obupano in zaskrbljeno gleda v bodočnost.

Dve pojasnili k vprašanju najmanjših mezd

Ljubljana, 19. junija.

O uredbi o najnižjih mezdah, ki se zadnje čase o njej vodi srđita borba med delodajalci in delojemalci, smo zadnje dni priobčili obširen članek, s katerim smo skušali nakazati celoten položaj, v katerem se borba okrog uredbe nahaja. Zdi se, da je naš članek vzbudil dovolj zanimanja na obeh straneh. Prejeli smo namreč tako od Delavske zbornice, kakor tudi od zastopnika delodajalcev izjave, ki jih spodaj priobčujemo, ne da bi se s tem hoteli pridružiti enemu ali drugemu stališču:

V »Slovenskem domu« z dne 17. junija 1937 je bil priobčen obširen članek glede minimalnih mezd. Med drugim se pravi, da delodajalci namerajajo »početi« pokazati svojih pravih kart in da hočejo zavleči razgovore, ki so jih predložili delavci, neskončno daleč. To ni točno. Ni res, da bi delodajalci zavlačevali razgovore, ampak je res, da zato ne pride med njimi in delavci do sporazuma, ker niti zastopniki delavcev ne morejo prevzeti nase odgovornosti, da bi sprejeli predloge delodajalcev oziroma niti delodajalci ne morejo prevzeti odgovornosti, da bi sprejeli predloge de-

† Pavel Kollwitz

V Ljubljani je umrl 18. junija nadstojnik Pavel Kollwitz, med svojimi tovariši znan in priljubljen mož. Pogreb bo v nedeljo 20. junija ob pol treh popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na evangelijsko pokopališče. Tovariši se bodo pogreba strnjeno udeležili.

Filmi,

ki jih velja videti ... ali ne videti

»Otok smeha« (Kino Union). Stara šaljivca Pat in Patachon spet na platnu, čeprav sta po nastopu zvočnega filma prišla kar iz mode. Tako, kakor se jima je občinstvo smejalo pred leti, se sedaj ne more. To so spoznali tudi proizvajalci, da so jima odredili neznatne vloge. Fabula filma sloni sicer na zgodovinskem datumu, in to je edino zgodovinsko, vse ostalo je pa strašno navčno in postavljen na nesmiselne slučaje.

»Osamljena žena« (Kino Matica). Carska Rusija je še vedno neiztrpna vir vseh vč ali manj verjetnih dogodivščin, ki si jih izposajajo filmske družbe. To pot so eno takih zajeli Američani. Resničnost pričujoče dogodivščine se ne da oporekati, celo reči se da, da je bila v tako imenovani »visoki« družbi kaj vsakdanja. Osredje ljubavnih konfliktov med poročenim častnikom in hišno služkinjo je prikazano kolikor toliko dostojno, le ubraniti se ni moči vtisa, da se film močno približuje cilju, ki je vse prej kakor lep. Simpatični so pa folklorni deli, še bolj pa slika.

Pojasnjeni vlomi

Ljubljana, 19. junija.

Te dni je ljubljanska policija razkrila gnezdo vlomilcev, ki so zadnje mesece vlamljali po ljubljanski okolici. Polovila je vse vlomilce, razen enega, ki se še skriva, ki pa policija vztrajno pristiska za njim.

Že v mesecu maju je bilo vlomljeno pri posestniku Lampiču Andreju v Malem Vrh nad Skofljico. Vlomilci so Lampiču odnesli razne obleke in drugih predmetov v vrednosti za okroglih 4000 Din. Orožniki s Skofljice so sicer takoj zasledovali neke sumljivce, ki so se tedaj potikali tam okrog po hribih, toda pravih vlomilcev niso mogli najti.

Te dni pa se je kriminalnim organom ljubljanske policije posrečilo dobiti pravo sled za vlomilci pri kmetu Lampiču. Na Viču je posestnik Čuden kupil od svojega hlapca Tanzička Franca celo zalogo obleke, ki so zdaj zanj ugotovili, da izvira iz tatvine pri Lampiču. Pri Čudnu na levu je pri hlapcih večkrat spal neki Rokavec Franc, znan vlomilec, ki ga policija že dolgo išče. Ta Rokavec je prodal Lampičevu obleko Tanziku, slednji pa Čudnu. Zdaj so pri Čudnu in Tanziku zaplenili večino vso obleko, ki je bila ukradena pri Lampiču. Pri Čudnu in Tanziku pa so našli še več druge obleke, ki vsa najbrž izvira iz raznih vlovov in tatvin. Čuden se je sicer izgovarjal, da je obleko kupil zato, ker so mu rekli, da je pri nešena iz Zagreba.

Za Rokavca je ugotovljeno tudi, da je vlomil v cerkve v St. Jakobu ob Savi, na Črnučah ter v Kosezah. Dosedaj Rokavca še niso mogli prijeti.

Sedeževa družina vabi za jutri svoje člane in prijatelje na izlet v Stično. Iz Ljubljane se odpeljejo v primeru lepega vremena z izletniškim vlakom zjutraj ob 5.25.

lavcev, ki so se kolikor toliko izkristalizirali o priliki razgovorov. O zavlačevanju more biti temenim govora, ker so delodajalci pristali na predlog delavcev oziroma njihovih zastopnikov, da se naj vrše direktni razgovori glede višine minimalnih mezd. Nasprotno je res, da vprašanje minimalnih mezd predstavlja delikatni problem, ki zna imeti ugodne ali neugodne posledice ne samo za delodajalce, ampak tudi za delojemalce. Upoštevati je tudi, da se mora v smislu navodil ministrstva za socialno politiko g. ban ozirati tudi na sosedno banovino, kjer pa je, kakor vemo, začasno osnovna mezla določena kot minimalna. Prepričani pa smo, da bo g. ban dravske banovine že našel zlato sredo, ki bo najbolj ustrezala tako interesom delojemalcev, kakor tudi interesom delodajalcev, če se oni sami med seboj ne morejo sporazumeti. Končno je pa pomisliti, da mora biti diskusija o tem važnem problemu stvarna in ne gre potikavati že vnaprej eni ali drugi strani, da nima resnih namenov, kajti to ne more biti nikomur v korist.

Zastopnik delodajalcev.

Od Delavske zbornice smo prejeli pa sledeče pojasnilo:

V 17. številki Vašega lista ste prinesli informacije o predlogih delodajalcev in delojemalcev v zadevi uredbe o najnižjih mezdah. V teh informacijah je nekoliko netočnosti.

Delavska zbornica ni nikdar predlagala, naj bodo delavske mezde nekvalificiranih delavcev višje od 2 Din, mezde kvalificiranih pa višje od 3 Din. Vsi ste pozvali to trditve iz interne informacije, ki jo je dala Delavska zbornica priključnim strokovnim organizacijam, v kateri Delavska zbornica priključene organizacije obvešča, kako si predstavljajo delodajalci rešitev tega vprašanja. V tej informaciji res stoji, da je računati, da bodo zahtevali delodajalci, da se navede za nekatere stroke le po 2 Din na uro.

Številke, ki jih navajate v Vašem članku kot povprečne mezde, so vzete iz iste interne informacije, vendar v tej informaciji izrecno stoji, da so to povprečne zavarovane mezde, ne pa povprečne mezde. Povprečne mezde so višje, nego povprečne zavarovane mezde. Nizki zaslužki, ki jih v tej okrožnici navajamo, so zaslužki v nekaterih maloštevilnih strokah, ki ne obsegajo skupaj niti 1000 delavcev. Tudi ti zaslužki so navedeni po navedbah delodajalcev.

Delavska zbornica je v zgornji interni informaciji sicer izrazila svoje mnenje, da je dejanski položaj tak da ni misliti nato, da bi se dale doseči minimalne mezde v višini 4.50 Din na uro. Konkretnega predloga glede višine minimalne mezde v splošnem ni navedla.

Podčrtala je le v načelnem delu svoje izjave na zadnji anketi, da je urna mezda 3 Din minimum za skromno preživljanje samca, ki pa ne zadošča za preživljanje rodbine.

Zato bi moralo naleteti vsako poslabšanje predloženega osnutka glede višine mezd na najhujši odpor delavstva.

Kulturni koledar

Kastelic Matija

19. junija 1688 je umrl v Novem mestu ascet in leksikograf Kastelic Matija. Rodil se je 24. junija 1620 v Kilovčah na Notranjskem. Bil je župnik v Toplicah, v št. Jerneju in kanonik v Novem mestu. Kastelic je med prvimi slovenskimi katoliškimi pisatelji, ki so se začeli ozirati tudi na potrebe posvetnega stanu. Za člane bratovščine je izdal Bratovske bukvice S. Roženkranca. Prav tako je namenjen posvetnim ljudem tudi njegov Nebeski cil in Navuk kristjanski. Več rokopisov se je tudi popolnoma izgubilo. Med temi, ki jih našteva Valvazor, se je popolnoma ohranil edino Dictionaryum latino-carniolium. Za slovenski del je poleg Megiserja in Hobdeliča uporabil predvsem besedni zaklad, ki ga je sam nabral iz slovenskih naračij. — Od celotnega prevoda biblije pa sta danes ohranjena samo še dva zvezka. Protestantske pisatelje je gotovo poznal, ker se na nje naslanja jezikovno in pravopisno.

Liubljana danes

Koledar

Danes, sobota, 19. junija: Julijana.
Nedelja, 20. junija: Siverij.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrseva cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gartus, Moste.

Drama: Tisočak v telovniku. Premierski abonma.

Opera: Car Kaljoan, Red Sreda.
Kino Union: Otok smeha.
Kino Sloga: Romeo in Julija.
Kino Matica: Osamljena žena.

* KINO *

TEL. 27-30 **SLOGA**

NORMA SHEARER in LESLIE HOWARD
Romeo in Julija
DODATEK: Domač kulturni film: S kaljakom po savskih brzicah in cerkniškem jezeru.

TEL. 21-24 **MATICA**

ANA STEN v velikem ljubavnem filmu
Osamljena žena
Kronanje v Londonu — Tehnikolor film v naravnih barvah.

TEL. 22-21 **UNION**

Pat in Patachen v najnovejši veseli komediji
Otok smeha (Propadlo nasledstvo)
Sodelujejo še: Lucie Englisch, Tibor v. Halmay in drugi

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri
Predstave jutri ob 17., 19. in 21. uri

Razpisane službe. Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje štiri službena mesta, in sicer: mesto direktorja gradbenega urada, službeno mesto inženirja-arhitekta pripravnika, kemika pripravnika in statistika pripravnika. Prošnje je vložiti do 28. junija t. l. Natlačnejši pogoji so razvidni iz Službenega lista, kos 48.

Bela zastava z rdečim križem bo zaplapolala jutri na stolpu ljubljanskega gradu. Pod zastavo RK se zbira milijoni požrtvovalnih samarjanov, ki izvršujejo poslanstvo božje, prinašajoč tolažbo trpečemu človeštvu. Pod to zastavo bodo pohitele jutri na grad množice, ki nosijo v svojem srečut ljubezni do bližnjega in hočejo pomagati pri človekoljubnem delu. Zato bo pa valovalo jutri po vsej Grajski planoti resnično neskaljeno veselje.

Na prvi sklepni produkciji gojenec dr. konservatorija v Ljubljani nastopijo gojenci ravnatelja g. Betelja, ge. Wistinghausove, ge. Trostove, gđ. Zarnikove in Vogelnikove, g. Lipovška, S. S. vica in Toneta Ravnika ter Pfeiferja. Pri sklepni točki sodeluje tudi godalni orkester dr. konservatorija in Orkestralnega društva. Začetek produkcije je točno ob 1/7 v veliki Filharmonični dvorani. Podrobni spored se dobi v knjižnici Glasbene Matice. Produkcija bo v ponedeljek, dne 21. t. m.

V Jakopičevem paviljonu ho jutri, v nedeljo, ob 11 dopoldne, odprta razstava slik pod pokroviteljstvom generalštabnega generala g. Lazarja Toniča. Razstavljenih bo okoli 150 takšnih slik, ki doslej še niso bile na nobeni razstavi. Slike so dela slikarjev Metodija Lepavaca, Srečka Magolčiča in Jožice Bregarjeve. Razstavo bo otvoril načelnik kulturnega oddelka mestnega poglavarstva dr. Rudolf Mole.

Kolesarski dirkači, ki bodo v nedeljo 27. t. m. sodelovali v podružničnih krožnih dirkah, se opozarjajo, da si pravočasno priskrbe letošnje zvezne legitimacije, brez katerih k startu ne bo nihče pripuščeno. Nadalje morajo skrbeti, da bodo njihova kolesa pravilno opremljena s sigurnima zavorama na sprednjem in zadnjem kolesu, kajti proga, po kateri se vozi, je polna raznih nevarnih zavojev, ki znajo vsled nepravilnosti občutno škodovati. Prav tako se dirkačem priporoča stroga previdnost v izogib morebitnih prometnih nezdod na ravnem delu proge od javne tehnične v Dravljah (na ovinku) pa do Gasilskega doma v Zg. Sisk. Promet z različnimi vozili je namreč na tem delu proge zaradi preurejevanja Celovske ceste zelo živahen in zato tudi nevaren.

Liubljansko gledališče

DRAMA. Začetek ob 20. uri.

Sobota, 19. junija: Tisočak v telovniku. Premierski abonma.

Nedelja, 20. junija: Zaprt.

Ponedeljek, 21. junija: Tisočak v telovniku. Red A.

Zadnja dramska premiera se bo vršila v soboto, 19. junija za premierski abonma. Igrala se bo nadšev zabavna burka, ki sta jo spisal Ferner in Real »Tisočak v telovniku«. Delce je izredno vedrega značaja ter bo občinstvo od začetka do konca zabavalo. — Sodelujejo: Gregorin, Daneš, Bratina, Stupica, Boltarjeva Mileva, Rakarjeva, Pianek in Vertin. Režija je Kreftova. Insencator ing. E. Franz.

OPERA. Začetek ob 20. uri.

Sobota, 19. junija: Car Kaljoan. Red Sreda.
Nedelja, 20. junija: Navihanka. Red C. Predstava v korist Udruženja gledaliških igralcev. Cene od 30 din navzdol.

Ponedeljek, 21. junija: Zaprt.

Kongres poštnih uradnikov

Z današnjim brzovlakom prispe v Ljubljano ob 20.24 večja skupina Bolgarskih poštnih uradnikov pod vodstvom predsednika njihovega stanovskega združenja g. dr. Dimitrova, generalnega ravnatelja poštnih hranilnice v Sofiji. Bolgari bodo prisostvovali kongresu Združenja poštnih uradnikov naše države, ki bo zboroval v Ljubljani dne 20., 21. in 22. junija.

Po preteku devetih let se vrši letos zopet v Ljubljani kongres Združenja poštnih uradnikov vse države.

Poštna stroka je bila podrejena od leta 1929 do leta 1935 raznim resorom. Ta nestalnost je kvarno vplivala na razvoj stroke. Sele za ustanovitvijo posebnega poštne ministva v letu 1935 je nastala možnost za izboljšanje razmer. Od tega časa dalje je Združenje poštnih uradnikov razvilo živahno delovanje za izboljšanje delovnih pogojev in za napredek stroke. Pri tem prizadevanju ga je podpiralo celokupno članstvo. Gospod resorni minister, ki je pokazal veliko razumevanje za delovanje organizacije, je v okviru možnosti dosegel že nekaj uspehov, ki upravičujejo nado v boljše bodočnost poštne stroke.

Letošnji kongres bo pomenben, ker se ga udeležijo prvič tudi bolgarski poštni uradniki v večjem številu. Kongres se vrši dne 20., 21. in 22. t. m. v dvorani Delavske zbornice. Dne 22. junija prispe v Ljubljano zastopnik ministra g. ing. Ratajc, ki bo kongres zaključil.

Poleg stanovitih zadev bo obravnaval kongres tudi splošno stanje poštne stroke. Poslovanje pošte trpi v vsej državi radi nezadostnih materialnih in osebnih kreditov. Prav posebno je za prizadeta Slovenija, ker so vsi krediti centralizirani. Pri delitvi teh kreditov se doslej potrebe naše banovine

niso upoštevale v zadostni meri. Slovenija spada med gospodarsko najbolj razvite pokrajine v državi. Zato je treba dati pošti v Sloveniji možnost, da bo tako poslovala, kot to zahtevajo interesi naših gospodarstvenikov in naše javnosti. Da ti krogi s poslovanjem pošte niso zadovoljni, dokazujejo številne pritožbe. Skoraj vse pritožbe so posledica nezadostnega števila osebja, ki v Sloveniji že deset let stalno in občutno pada, dočim je ostalo v drugih delih države na isti višini ali je celo poraslo. Iz teh razlogov bo gotovo tudi naša javnost zanimala potek kongresa.

Bolgarskim poštnim uradnikom v pozdrav

Potreba po zblizanju bratskih narodov in medsebojno prijateljska čustva med Bolgari in Slovenci so tako živa, da smo mogli pozdraviti v zadnjem času v naši beli Ljubljani že zastopnike raznih stanov iz Bolgarije. Drago nam je, da moremo pozdravljati danes v naši beli Ljubljani vas, bolgarske poštne uradnike. Ze po svojem poklicu ste vezani na sodelovanje s sosedno državo, ki ga se krepi skupno slovansko poreklo in bodočnost, od katere si želimo čim tesnejšega zblizanja vseh južnih Slovanov.

Slovenci smo skromen narod. Nimamo mnogo, s čemer bi vam mogli postreči v času vašega bivanja med nami. Imamo pa prirodno lepoto naše zemlje in naša topla prijateljska čustva. Ko vam želimo iskreno dobrodoščilo v naši slovanski prestonici, vas prosimo, da se zadovoljite s tem in da se počutite med nami kakor v svojem lastnem domu.

Žalovanje za mučenikom Dolinarjem v Zagrebu

Zagreb, 18. junija.

Slovenski katoliški akademiki v Zagrebu so proslavili spomin umrlega tovariša Rudolfa Dolinarja, ki je padel kot žrtev politične igre tujih diktatorjev, z žalno sejo v ponedeljek, 14. t. m. Ob polni udeležbi članstva je tov. predsednik Viktor Schart, ki je zastopal z delegacijo Zagrebško Danico na pogrebnih svečanostih, podal potek zadnjih dogodkov v Sloveniji in navedel glavne motive, ki so vodili zločinske ubijalce.

Povdarjal je, da ne žaluje za pokojnim tovarišem Dolinarjem le kaka skupina, temveč ves slovenski narod. Padel je kot borec za naše ideale in njegova po nedolžnem prelita kri bo oplemenitila nas vse. Kakor je bila smrt dr. Janeza Evangelista Kreka velik prelom v zgodovini slovenskega naroda, da se je dvignil in uprl avstrijskim valptom, tako mora tudi žrtev tovariša Dolinarja

prebuditi vse Slovence, da se za vedno uprejo vsakomur, ki hoče onečastiti naše narodne svetinje.

Sv. maša zadušnica pri sv. Roku v Zagrebu.

Žalno sv. mašo za pokojnim Rudolfom Dolinarjem je v torek, 15. t. m. ob 7. zjutraj daroval g. g. Jože Gregorič v cerkvi sv. Roka nad lico, kjer se vsako nedeljo in praznik vrši slovenska služba božja. Sv. opravila so se udeležili vsi člani in članice »a. k. d. Danice-Zagreb«, dalje zastopniki »Slov. kat. strešinstva v Zagrebu« ter večje število zagrebških Slovencev in drugih Zagrebčanov. Moški zbor »a. k. d. Danice-Zagreb« pod vodstvom tov. Slapskega je občutno zapel Gruberjev »Requiem« in »Miserere«.

Zagrebški Slovenci so z udeležbo dokazali, da jih je mučeniška smrt Rudolfa Dolinarja prav tako zadela kakor vse Slovence v domovini.

Kolesarji, pozor!

27. junija izlet v Postojno in Postojnsko jamo s kolesi. Informacije in prijave do 24. junija v izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, hotel »Sloga«, tel. 26-45.

Na misijonski kongres v Groblje!

Spored: V soboto, 19. junija ob pol 9. zvečer igra na prostem »Naša apostola«. V nedeljo, 20. junija ob 9. sprejem gg. škofov; ob 10. sv. maša na prostem, mašuje nadškof dr. A. B. Jeglič, govori ima belgrajski nadškof dr. J. Ujčić; ob 1. slavnostno misijonsko zborovanje. Govore: minister dr. M. Krek, prof. J. Richter in prošt K. Cerin, nato pismeni pozdravi slov. misijonarjev in resolucije. Popoldne ob 2. pete liturgije za misijonsko posvetitvijo, nato igra na prostem »Naša apostola«.

Ljudsko petje: Pri sv. maši ob 10. in popoldne pri liturgiji poje vse ljudstvo s spremljevanjem godbe. Spored pesmi je na izkaznicah.

Narodne noše: Kdor hoče, sme priti v narodni noši. Narodne noše določeno mesto.

Sprejem bo ob postavljanju v začetku drevereda, sv. maša in zborovanje bo ob Društvenem domu, igra pa na samostanskem dvorišču.

Hrana se bo dobila na mestu, vendar svetujemo, da vsak prinese za kosilo kaj s seboj. Kongres se vrši brez prenočevanja, zato pridite po možnosti vsi v nedeljo zjutraj. Kdor ni naprej sporočil, ne more računati s prenočitvijo. Igra v soboto zvečer je za tiste, ki gredo lahko po igri domov.

Polovična vožnja je dovoljena. Karto je treba vzeti do Jarše-Mengeš. Treba je kupiti celo karto in »rumeno izkaznico«, ki daje pravico do brezplačne povratke. V Grobljah je treba dati izkaznico žigosati. Od sobote popoldne do ponedeljka popoldne velja tudi nedeljska povratna karta.

Razstava in misijonski film, ki vzbujata splošno pozornost. Obiskalo jo je že več tisoč ljudi, posebno šolskih otrok, katerih je bilo pretekle dni vsak dan po dva tisoč na razstavi.

Izkaznice za misijonski kongres in razstavo se dobe pri župnih uradih in na samostanskih portah v Ljubljani. Izkaznico mora imeti vsak udeleženec. Stane 3 din.

Razpis

Kraljevska banska uprava v Ljubljani bo na podlagi čl. 86 Zakona o državnem računovodstvu »B. Pogodbe in nabave« nabavila razen pisarniški material za tromesečje april—junij 1937.

Seznam pisarniških potrebščin in pogoje za to nabavo dobe zainteresirani med uradniki urami v ekonomatu kraljevske banske uprave Dravske banovine, Bleiweisova cesta 10, soba št. 48. Istotam so na ogled tudi določeni vzorci materiala, ki pride za nabavo v poštev.

Ponudbe v zaprti kuverti, taksirane z 10 dinarskim državnim kolekom je predložiti ekonomatu kraljevske banske uprave najdalje do 30. junija 1937.

Iz pisarne kraljevske banske uprave.

Zanimiva sodna razprava je bila pred varaždinskim sodiščem. Zagovarjati se je moral kmet Mirko Picek, ki je bil v samoočrambi ubil kmeta Bartoloviča. Edina priča je bil Bartolovičev mali sinček, ki je šel z očetom usodnega večera iz gostilne. Bartolovič se je nadiral, spotoma domov pa je napadal ljudi in se zadiral vanje. Tako je srečal tudi Picekovo ženo. Picek je branil svojo ženo in končno s sekuro udaril Bartoloviča po glavi, da se je zrušil in umrl. Na sodišču je mali sinček povedal, da je njegov oče prvi s kolom napadel Piceka. Sodišče je zato Piceka oprostilo.

Dve novi cerkvi bodo jutri blagoslovili v Zagrebu na Trešnjemki in Kustošiji. Obred bo opravil nadškof pomočnik dr. Alojzij Stepinac.

Od tu in tam

Vojvoda Windsorski bo s svojo soprogo ostal na gradini Wasserleoburg še nekoliko dva meseca. Tuje poročevalske agencije poročajo, da si je vojvoda t. l. med drugim najel le do konca septembra ter ga mora v tem mesecu že zapustiti. Iz Koroske bosta odpotovala najprej na pariško svetovno razstavo, iz Pariza pa v Dalmacijo. Zimo pa bosta preživela v Cannesu na francoski rivijeri.

Trgovinski minister dr. Milan Vrbanič bo odpotoval v Pariz, kjer bo v ponedeljek odprl jugoslovanski paviljon na pariški razstavi. Z njimi potuje še en višji uradnik trgovinskega ministva.

Neverjetno ravnodušno se obnaša pred sodiščem v Zagrebu morilec upokojenec Filipa Pečnika Petar Krekič. Ze decembra lani je bil izvršen ta okrutni uboj, katerega so zasnovali Pečnikova žena Ana in njen ljubček, delavec Franjo Mlakar. Najela sta brezposelnega delavca Krekiča, ki je Pečnika v gozdu ubil, sčel do nagega in ga prekril. Ko je bilo pa truplo najdeno, je padel smrti na njegovo ženo. Skoro bi se iz zagate iztakla, če ne bi pri njej našli Mlakarjevega pisma, v katerem jo tolaži, da je sedaj že vse dobro. Včeraj je bila o tem zločinu razprava. Morilec je prostodušno izpovedal vse do najmanjših podrobnosti, kako je umor izvršil.

Spomenik pokojnemu velikemu romunskemu državniku Jonelu Bratianu je izgotovil naš veliki kipar Ivan Mestrovic. Spomenik je ogromen, saj je izklesan iz enega samega kosa jablaniskega granita. Tehta pa preko 50.000 kg. Za prevoz podstavka in figure v Bukarešto je bilo treba kar tri tovorne vagona.

Tudi Split se pogaja za gostovanje znamenitejših italijanskih pevcev, ki obelajo priti na jesen v Ljubljano, Zagreb in Belgrad. Splitčani bi pa te pevce radi slišali že poleti. Pogajati so se začeli za kakih 20 do 30 opernih predstav. Preglavice jim je na eni strani delalo vprašanje primerne orkestra, po drugi strani pa denarno previsoko izražene zahteve italijanskih pevcev. Italijani zahtevajo za vsak večer 10.000 lir. Za Split je to kajpak preveč. Nazadnje so sklenili Splitčani, da bodo Italijane povabili za tri ali štiri večere.

Tudi Francozi bodo posneli en film na naših tleh. Imenoval se bo »Tamarac« ter bo tudi v njem imela Ita Rina glavno vlogo. Film bodo izdelali v dveh jezikih, v angleščini in francosščini. Angleško vlogo bo igrala neka Angležinja, Ita Rina pa francosko. Večina filma bo posneta v Skoplju.

Mednarodne igralnice hoče v Dubrovniku, Splitu in Crikvenici postaviti neki Nemec z imenom Leisier. Dubrovniški občini je ponudil polovico čistega dobička, če mu izda dovoljenje, dočim bi potrebno stavbo sam postavil. Občina je pogoje sicer načelno sprejela, vendar pa dokončnega ne bo še nič, ker je lastnik igralnice na Semmeringu Zimdin ponudil boljše pogoje, kakor pa ta Nemec. Tudi v Splitu in Crikvenici so Leisierju podobno odgovorili.

Kongres zveze jugoslovanskih mest je včeraj dejansko začel z delom. Otvoril ga je zagrebški župan dr. Pečič, ki je povedal, da znaša proračun Zveze 220.000 dinarjev. Sklenjeno je tudi bilo, da bo prihodnji kongres Zveze v Splitu. Istotako je bil zelo simpatično sprejet predlog za ustanovitev zveze mest Male zveze.

Strasna nesreča se je zgodila na postaji v Sunji. Uradnik Alija Kapetanović je ravno dajal znak za odhod tovornega vlaka proti Sisku stoječ sredi rezervnega tira. Ni pa pazil na to, da je po tem rezervnem tiru lokomotiva razvrščala vagona. Iznenada je tovorni vagon butnil Kapetanoviča v hrbet. Padel je, naka so ga kolesa raztrgala na tri kose. Obležal je takoj mrtve.

Razglas. Miheven Jakobu, rojenemu 22. julija 1911 na Vrhniki, stanujočemu istotam, se je glasom razsode sreskega sodišča na Vrhniki z die 8. marca 1937 l. Kps. 27/37-8 izrekla prepoved zahajanja v krmo za dobo enega leta od pravomočnosti sodbe. Prepoved velja od 12. marca 1937 do 12. marca 1938. Okrajno glavarstvo v Ljubljani.

Z odlokom finančnega ministra je na osnovi čl. 37 zakona o neposrednih davkih oproščen obrtniški in vajenski dom v Ljubljani pridobnine vse dotlej, dokler bo deloval v smislu sedanjih pravil. Prav tako je finančni minister odredil, da se Ljubljanski Sokol iz Ljubljane oprosti na osnovi čl. 64 zakona o neposrednih davkih rentnine, ki se mu odmerja na obresti od posojila, podeljenega Jugoslovanskega sokolskega matice za zgraditev sokolskega okrevališča v Kranjski gori.

15 let težke ječe je prisodilo ogulinsko sodišče kmetu Jurčeviću Marku, ki je ustrelil svojega brata zaradi uporov pri delitvi posestva. Oba brata sta bila v vasi znana kot velika nasilnika. Tudi en umor sta imela na vesti, ker sta ubila svojega mahač. Po deset let sta takrat dobila, toda zaradi raznih amnestij sta osedela le po šest let. Ko sta se vrnila iz zaporov, sta si razdelila očetovo posestvo. Pokojni brat pa ni bil z delitvijo zadovoljen in je od Marka zahteval še dve njivi. Pri sporu je Marko potegnil samokres in brata ustrelil.

V Novem Sadu je včeraj neki odpuščen občinski tajnik streljal na podbana. Prijavil se je bil v arvidenco in bil sprejet. Po kratkem pogovoru pa je potegnil samokres, dvakrat ustrelil na podbana, nato pa še vase. Ubijalec je bil mrtve, dočim je bil podban težko ranjen v prsa in trebuh.

Dr. Vladko Maček, Sava Kosanović in Večeslav Vilder so kot voditelji KDK koalicije imeli včeraj sejo. Razpravljali so o najnovejšem stališču demokratov, kakor so ga bili izrazili v svoji resoluciji. Za javnost ni bilo izdano o tej seji nobeno obvestilo.

Za dirigenta največjega simfoničnega orkestra na svetu v New Yorku je bil postavljen splitski rojak dr. Artur Rodzinski. Do nedavnega je bil dirigent in ravnatelj tega simfoničnega orkestra slavniti italijanski dirigent Arturo Toscanini. Iz neznanih razlogov je Toscanini izstopil ter priporočil za svojega naslednika Rodzinskega.

Prodaja jaje po teži (na vago) je uvedena v mednarodni trgovini in sicer v večini evropskih držav. Vzlic temu pa teža ni zmerom edino merilo, tudi v teh državah ne, ker se po običaju na nekaterih tržiščih vrši prodaja na kose, na deset kosov, tucete, na kope (60 kosov) na 100 kosov in na 1000 kosov. Kakor poroča Zavod za pospeševanje zunanje trgovine, se na Češkoslovaškem pri prodaji na drobno vrši prodaja na kose, na deset kosov, (cenejša cena) in na kopo (še cenejša cena) v primeri v ceni posamiti ali za deset kosov), na debelo pa tudi na kope in se nanje tudi nanaša notiranje v uradnih tečajnicah produktih borz.

Iz popotne torbe evropskega diplomata, ki je bil

v Abesiniji leta 1910

Pred 27 leti je prišel v glavno mesto Abesinije, v Addis Abebo nov poslanik, ker je prejšnji menda zbolel. Ta mož je o svojem potovanju v Abesinijo pred dobrim četrtil stoletjem napisal tudi svoje spomine, ki so z druge strani tudi precej verna slika življenja, ki ga je tedaj živelo prebivalstvo v Abesiniji, posebno pa odnosajev v krogih, iz katerih je izšel sedaj pregnani abesinski cesar Hajle Selasij. Zanimiv je že sam opis poti, ki jo je ta novi evropski diplomat na abesinskih tleh napravil od postaje Džibuti, odkoder je že tedaj bila speljana železnica, čeprav še čisto kratka, pa do abesinske prestolnice.

Žrtvev toliko, kolikor železniških pragov

Ni bilo tako enostavno — tako piše Zechlin — v takratnih časih priti na onovo novo službeno mesto, na katero so bili določili mene. Takrat je bila speljana železnica samo od Džibutija do Diredaue. Poleg tega pa je tedaj veljala ta železnica za eno najdražjih na svetu. Oddečki, ki so bili na vlaku označeni kot prvi razred, so bili ponavadi prazni. Vovoznice so bile tako drage zaradi tega, ker so graditelji te železnice hoteli na ta način priti nazaj do ogromnega denarja, ki so ga zabili v to progo. Dela so bila tembolj težavna in zato tudi draga prav zaradi tega, ker ta proga poteka po pustem ozemlju, kjer ni mogoče najti v neposredni bližini ničesar, kar bi bilo graditev proge vsaj v nekoliko meri pocenilo. Se mnogo bolj občutne kakor materialni stroški pa so bile številne človeške žrtve. Pravijo, da jih je bilo toliko kot železniških pragov na novo zgrajeni progi. Francozi pa se te proge niso ustrašili graditi, kajti pri teh delih so uporabljali skoraj izključno samo tamkajšnje domačine, katerih žrtve niso toliko cenili, kakor bi jih bili gotovo, če bi bili to francoski delavci. Pa, tako bi menda delali tudi drugi, ne samo Francozi. Danes Italijani, ki grade v Abesiniji nove ceste, niso dosti boljši.

Se vedno pa je bilo — tako nadaljuje Zechlin — boljše kupiti se tako drago vozovnico, kakor pa najeti si in plačati karavano kamel. Morda tudi zato, ker Evropejec potovanje s kamelami ni kar nič priročno.

Tri ubij, pa se lahko poročiš

Ta železnica stopi na abesinska tla v pustinji, kjer biva na redko poseljeno plemo Dankali. Običaji tega ljudstva so bili tedaj Evropecem malo znani. Zanimiva je n. pr. navada, da se mladi Abesinci smejo poročiti šele tedaj, če so svojo moškost pokazali s tem, da so spravili s tega sveta najmanj tri svoje sovražnike. Kako so tedaj Abesinci cenili Evropece, dokazuje tudi to, da so šteli za trikratnega junaka tistega, ki je ubil Evropeca. V tem primeru se je Abesinec že tudi lahko poročil in ni bilo treba nalašč zato iskati še dveh svojih žrtvev. Nekega starca iz rodu Dankali, ki je na

smrtni postelji krčevito jokalo, so vprašali, čemu se tako težko poslavlja od tega sveta. Odgovoril jim je na kratko: »Ne bojim se sicer smrti, vendar sem globoko žalosten zaradi tega, ko moram zapustiti ta svet, ne da bi bil ubil kakega svojega sovražnika.«

Vol, prvo darilo diplomatu

Ko je omenjeni evropski diplomat prispel v Diredaue, je dobil telefonično naročilo, naj se javi v šestdeset kilometrov oddaljenem Harrarju pri tamkajšnjem guvernerju dedžasu Tafariju. Ta mož je poznejši abesinski cesar Hajle Selasij. Njegov oče ras Nakonen, vnuk cesarja Menelika, je osvojil to pokrajino za Abesinijo, in tako je postal dedžas Tafari že v svojih mladih letih guverner v Harrarju. Preden pa je Tafari sprejel Zechlina, je preteklo nekaj dni, kajti smatral je za dolžnost, da prej vpraša v abesinsko prestolnico, kako naj sprejme tega diplomata. Ko je Zechlin čakal v Diredaui, je tudi sprejel kot gost prvo abesinsko darilo — mladega, lepo raščene vola. Tamkajšnji poglavar je menda mislil, da bo dobil kot protidarilo takrat najmodernejšo puško, ki jo je bil opazil med prtljajo evropskega gosta. Toda, malo se je zmotil. Moral se je zadovoljiti le z žepno uro, ki bogve kaj ni bila vredna, že zato ne, ker je bila pokvarjena in tudi ni šla. Toda, to napako, da ura ne gre, smatrajo v tej deželi za zelo majhno, kajti tudi tisti, ki žepne ure imajo, ne merijo časa po njej, pač pa se jim zdi bolj zanesljivo, če se ravna po sončnih urah.

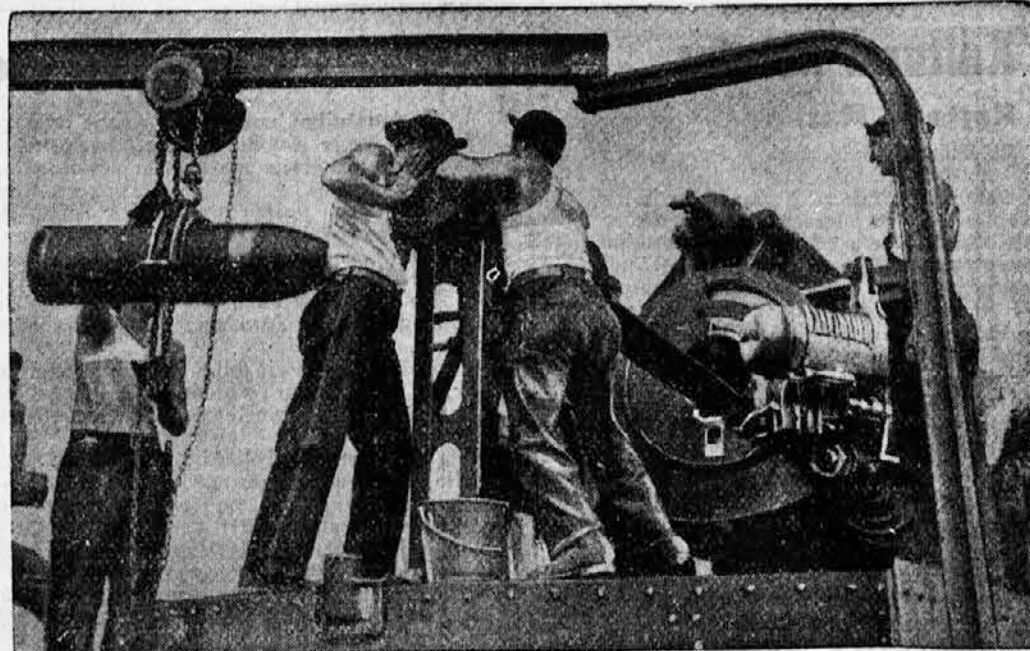
Cesar, ki ne ve, koliko je star

Končno se je le približal trenutek obiska pri Tafariju v Harrarju, ko so kamele prehodile dolgo pot šestdeset kilometrov. Preden pa je bil Zechlin sprejet, je smatral za potrebno, da se preobleče v uniformo in se po daljšem času spet enkrat obrije. Ko je bil s tem zaposlen, je njegovo spremstvo držalo pred njim nekako špansko steno. Tega ni storilo zaradi tega, češ da je diplomata sram, pač pa, da bi bil varen pred začudenimi in morda tudi sumljivimi pogledi domačinov.

Dedžas Tafari, poznejši cesar Hajle Selasij, je sprejel diplomata v stanovanju prejšnjega emirja. Po svojem tolmaču se je zanimal za to, kako se poslanec počuti po dolgem potovanju. Ko je gost vprašal med drugim guvernerja tudi to, koliko je star, mu je ta kar naravnost povedal, da ne ve. To po njegovem mnenju ni prav nič čudno, če kdo ne ve, koliko je star. Tafari je vedel le to, da je bil takrat, ko je bila bitka pri Adui (1896), kjer so bili Italijani premagani, majhen otrok.

Fotografska kamera naj napravi iz črnca belokožca

Tafari je ob tej priliki tudi izrazil željo, naj ga novi poslanik fotografira, kajti njegovo bistro

Ameriški obrežni top, na levi veličanska granata, s katero ga polnijo.

oko je takoj opazilo, da ta visoki gost nosi s seboj pripravo, ki sicer o njej ni vedel, čemu naj služi, pa se je zanj toliko zanimal, da mu jo je moral Zechlin razložiti. Pa ne samo to, da bi ga fotografiral. Celo takšno sliko je hotel imeti, da se na njej ne bo poznalo, da je Tafari črnc. Diplomatu mu je hotel uslišati tudi to prošnjo, čeprav ni bil bogve kako izvrsten fotograf. Aparat, ki ga je nosil s seboj, pa je imel tedaj čudne muhe. Nekaj se je zataknilo v njem, tako, da ni bilo mogoče filma zavrteti naprej. Poslanik se je kar potil — malo mu je bilo že nerodno — nazadnje pa, ko je videl, da ne gre, se je odločil, da pritisne Tafarija kar na slepo. — Namesto objavljenih slik pa je pozneje poslal Tafariju samo pismo, v katerem ga prosi, naj mu ne zameri, češ da so se slike pokvarile. Da bi ga o svoji naklonjenosti še bolj prepričal, mu je obenem s pismom poslal tudi neko častno darilo.

Ko so spet prispeli nazaj v Diredaue, so najeli karavano dvanajstih kamel. Za vsako kamelo je bilo treba plačati na dan po eno nemško marko. Vodniki živali so dobili vsak po 15 mark, kuhar pa je bil manj malenkosten, kajti zadovoljil se je šele s šestdesetimi markami. Steze so bile tako ozke, da so živali s svojim tovorom na hrbtnih kar opetale ob skale in slabotno grmičje, ki je stalo ob poti. Tla so bila na nekaterih mestih tako mehka, da so se živali vdirale v tla do kolen. Vselej, kadar smo prišli do kakega mosta, so se živali spustile na kolena, kakor da bi jih bilo strah iti preko njega. Se živali niso nič kaj zaupale tem abesinskim mostovom. S silo so jih morali tako rekoč skoraj vleči preko mostu.

Addis Abeba - Nova roža

Tako smo — pripoveduje Zechlin dalje — po napornem potovanju le prišli v Addis Abebo. Tu sem imel priloiko marsikaj zvedeti tudi o Menelikovi ženi, kateri na čast je abesinski cesar dal svoji prestolnici tudi ime Addis Abeba, ali kakor bi po naše rekli »Nova roža«. Evropec se o tej ženi težko izrazi najpovoljnejše. Italijani jo primerjajo z leopardom, Angleži s kačo, Nemci pa z lajajočim psom. Razgovorja se z domačini in tujci čisto prosto. Evropske dame, ki so jih ji predstavili, je imela navado vprašati: »Koliko otrok ste imeli, preden ste se poročili?«

„Zasilni mož e“

Kadar se abesinski mož mudi v vojski ali na lovu, tedaj si pridržuje vse pravice domačega gospodarja njegova žena, pa tudi to pravico, da si izbere »zasilnega moža«. Pravi mož se zato pravico navadno maščuje na ta način, da svoji ženi pred odhodom pošlje v nadomestek kot oskrbnika kakšnega starca. To je storil nekoč tudi cesar Menelik. Cesarica Taitu pa se mu je zato sklenila pošteno maščevati. Svojega »zasilnega moža« je hotela pahniti z najvišjega nadstropja preko terase.

Ko je zvedel za ta običaj tudi novi abesinski diplomat, se je temu primerno tudi ravnal, kadar koli je bil povabljen na razgovor s cesarico Taitu. Kadar sta sedela na terasi, se je on vedno precej krepko držal ob zidu, malo bolj v ozadju in si ni nikdar upal nasloniti se preko balkona. Zdelo se mu je, da je boljše biti bolj v ozadju, pa živ, kakor da bi se mu utegnulo morda kaj podobnega zgoditi, kakor bi se bilo kmalu »zasilnemu možu« te nenavadne cesarice.

Železniški vozovi za molčeče

Na angleških železnicah imajo spet novost. Poleg vseh vrst in razredov so sedaj vpeljali še posebne železniške vozove oziroma oddelke v njih, v katere ima dostop samo oni, ki ves čas vožnje ne namerava s kom govoriti. To so vozovi, kjer potniki hočejo imeti med vožnjo mir. Pa niso to morda spalniki, kakor jih vidimo po nekaterih boljših vlakih, kakršni vozijo sem pa tja tudi skozi naše kraje. Pravijo, da so se ti spalniki vozovi na Angleškem precej dobro obnesli, saj je vedno več takšnih, ki bi radi več miru in se zato zatekajo vanje. Seveda so to povečini takšni, ki se peljejo na daljšo pot in tako lahko tudi sladko zadremajo. Za vse tiste pa, ki se ne bi hoteli držati predpisov in bi motili ta mir na vlakih, pa veljajo — kakor pravijo — precej stroge kazni. Za one, ki v spanju smrče, ti strogi predpisi menda ne veljajo.

Obvestila

Clani Hrv. kult. društva »Napredak« i Hrv. Radiše so sklenili, da se daruje svečana maša zadušnica za junjske žrtve. Svečana zadušnica bo 21. junija ob 7 zjutraj v tukajšnji frančiškanski cerkvi.
Opozorjamo na 1. sklopno produkcijo konservatorijev, ki bo v ponedeljek, dne 21. t. m. ob četrtni seden v veliki filharmonični dvorani. Na produkciji se bodo izvajala dela Lajovica, Osterca in Škerjanca, dalje Čajkovskega in Fibicha, Beethovna, Mozarta, Bacha in Wagnerja ter Griega, Pergolesija, Caselle, Leoncavalla in Gounoda. Nastopijo gojenec solospeskega, klavirskega in violinskega oddelka. En gojenec violinskega odd. igra Bachov B-dur koncert s spremljevanjem godalnega orkestra, v katerem nastopijo gojenec drž. konservatorija in člani Orkestralnega društva pod vodstvom kons. Prevorske Uroša. Podrobní spored se dobi v knjižarni Glasbene Matice.

Radio

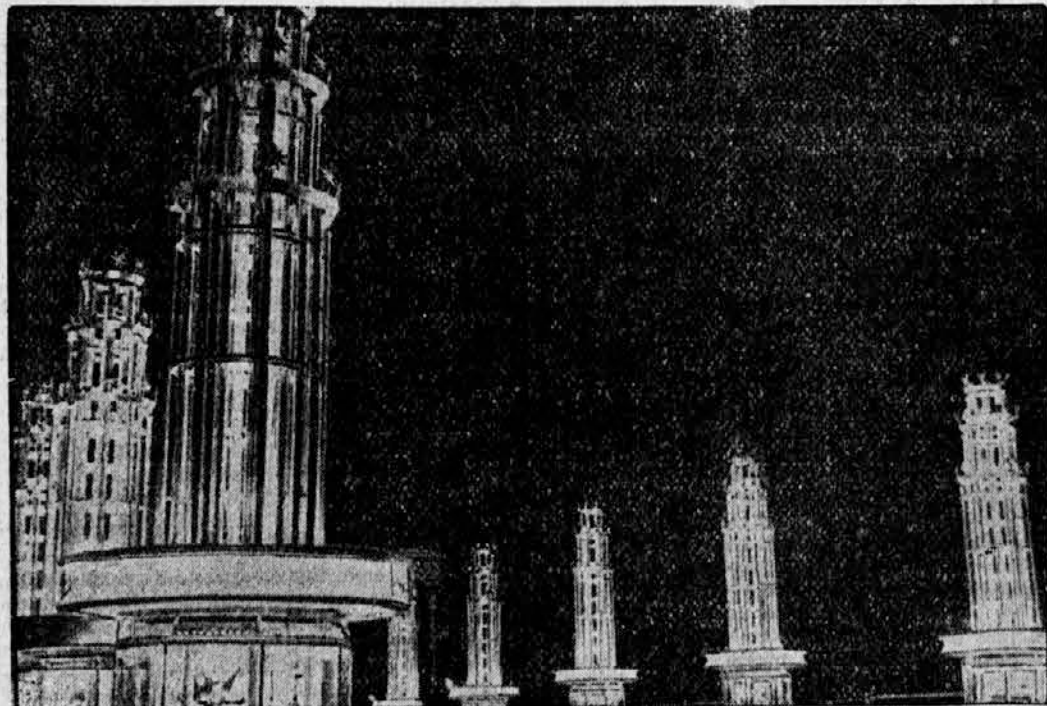
Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki stane mesečno samo deset dinarjev. —

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 19. junija: 13. Plošča za ploščo hiti v venček veselih stvari — 12.45 Vreme, poročila — 13. Čas, spored, obvestila — 13.15 Plošča za ploščo hiti v venček veselih stvari — 14 Vreme — 18 Za delopust (igra Radijski orkester) — 18.40 Poljmovanje podzavesti v psihanalizi (g. prof. Emil Hrovat) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda 20. O znanosti politiki (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Idrijski večer. Sodelujejo: gđc. Leni Lapajne, ga. Staglijer-Kogojeva, gđc. Poldka Zupnikova, g. Valo Bratina, moški pevski oktet in Cimermanov trio — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Za veseli konec (igra Radijski orkester) Konec ob 23.

Drugi programi

Sobota, 19. junija: Belgrad: 19.50 Narodne pesmi 20.30 Plošče — 21.40 Havajske kitare — Zagreb: 20. Igra — 21. Orkestralni koncert — Dunaj: 17.55 Wagnerjeva opera »Somrak bogov« — Budimpešta: 20. Vokalni koncert — 21.30 Ciganska glasba — 22.35 Orkestralni koncert — Trst-Milano: 21. Igra, nato vokalni koncert — Rim-Bari: 21. Opera »Fedora« — Praga: 19.15 Plesna glasba — 21.05 Ljudski koncert — 22.35 Nočni koncert — Varšava: 20. Za Poljake v tužini — 21.05 Vojška godba — 22. Večerni koncert — Hamburg: 20.10 Opereta »Don Juanita« — Bukarešta: 20.15 Plesna glasba.

Razsvetljeni stolpi na mostu Aleksandra III v Parizu za časa tamkajšnje svetovne razstave.

20

LJUBEZEN, KI UBIJA

Sicer pa, kje je bilo zapisano, da je tudi ona občutila do Termonda tisto, kar je sama vzbujala v njem. Vsaj takrat ne, dokler je oče še živel. Morda sploh ni vedela, da Termond zaradi nje hodi v hišo. Njegova prijaznost se ji je zdela čisto nekaj razumljivega in navadnega.

Tako sem jo opravičeval pred seboj. Prepričeval sem se, da ne le, da ne pade na njo niti najmanjša senca zločina, temveč da tudi ni storila ničesar proti svojim zakonskim dolžnostim.

Potem so se moje misli zopet premenjale. Spomnil sem se, kako je zavpila pred truplom mrtvega očeta: »Bog me je kaznoval«. Nisem hotel verjeti, da bi bil ta krik izražal samo presenečenje, ampak da je to bilo v njem še kaj drugega.

Spominjal sem se tudi prav dobro, kako so se Termondu svetile oči in mu trepetale roke, kadar je govoril z materjo o tem, kako skrivnostno je izgubil oče. Če sta se bila sporazumela med sabo, sta se pred menoj morala hliniti, da bi se mogla sklicevati na moje otroško pričevanje, če bi kdo začel kaj sumiti o njima.

Vse to se mi je zdelo vedno bolj verjetno. Sum me je vedno silneje obhajal in premagoval razloge, ki so govorili za to, da je mati nedolžna. Dopovedoval sem si, da je popolnoma izključeno, da bi bila za prazen nič tako raz-

burjena.

»Nemogoče, nemogoče, nemogoče...« sem ponavljal sam pri sebi. Toda strašne prikazni so me vedno bolj težile. To so taki trenutki, ko bi človek rad ušel težkim mislim in slikam, pa jim ne more, čeprav ve, da so napačne. Resnica in domišljija se družita v strašilo, da ni mogoče ločiti pravega od drugega.

Ves dan sem grozno trpel zaradi teh pisem. Hodil sem po hiši sem in tja in nisem mogel narediti niti trohe, tako me je vse to prevzelo. Obličje mrtve tete, ki se je na njem razločno bralo komaj prestano trpljenje, se mi je zdelo neznosno. Ob pogledu nanjo so se mi dvomi in slutnje spet obnavljali.

Proti štirim popoldne je prišla brzojavka. Mati je brzojavila, da bo prišla z večernim vlakom.

Ona bo prišla! Mislija je na mojo žalost. Prišla bo.

Kaj pa, če bo uganila, kaj sem mislil o njej med tem? Kaj, če bo brala vse to na mojem obrazu? Morda misli, da pisma, ki jih je oče pošiljal teti, niso uničena. Morda prihaja, da bi jih skušala dobiti v roke pred menoj, da bi izvedela, kaj mi je povedala teta na smrti postelji. Če sta ona in Termond res kriva, potem sta se morala vse življenje bati njenih bistrhih oči, ki so vse videle in vse vedele.

Tako sem bil nesrečen v otroških letih. Vendar tisto uro, preden je prišla mati, bi se bil rajši vrnil nazaj, stokrat rajši bi bil spet zavodski dijak, ki premišljuje o svojem trdem

očimu, kot pa da sem bil mladi mož, ki se je to noč izprehajal po postaji v Compiègneu in pričakoval svojo mater. Mater, ki jo je v svojem srcu dolžil tako strašnih reči.

Pariški vlak se je bližal. Slišal sem zamolklo hropenje, videl sem slepeče luči na stroju ki so se bolj in bolj bližale in nazadnje švigile mimo mene.

Vlak je obstal. Sprevodnik je zaklical ime postaje in minute, kolikor bo vlak stal. Odpiral je vrata povrsti. Vse te podrobnosti so se mi zdele tako dolge.

Hodil sem od voza do voza in iskal mater. A je nisem mogel dobiti. Menda se vendar ni v zadnjem trenutku premislila? Kakšna bridka preskušnja bo to zame, če je ne bo. Kakšne muke bom prestajal! Kakšna strašna noč bo to zame; samo ona bi mi jo mogla olajšati.

Nekdo me je klical. To je bil njen glas! Zagledal sem jo. Občena je bila vsa v črno.

Nikdar se nisem vrgel v njen objem tako kot to minuto, ko sem pozabil na vse — da sva na javnem kraju in zakaj je prišla — vse sem pozabil, ko sem čutil, da beže tiste strašne, mučne podobe. Kakor hitro sem se dotaknil tega ljubljene bitja, ki mi je bilo kljub vsemu vendar tako zelo pri srcu, je vse izginilo.

Po prvem ganjenju sem jo samo gledal, ne da bi izpregovoril besedice, in ji stiskal roko. Dovolj je bilo, da sem videl njene oči, polne solz — takoj sem vedel, da sem bil prej blazen,

da sem jo česa dolžil.

Dejala mi je, da je hotela priti takoj, a ni mogla, ker je bil oči bolan. Odkar je nisem videl, se ni bila prav nič izpremenila. Imela je še vse stare navade. Kazala mi je svoje kovčge in govorila o obleki in o vsem mogočem.

Torej to naj bi bila ženska, ki je prihajala sem zato, da bi si prilastila tetina pisma, da bi ukradla in uničila liste, ki naj jo obtežujejo. To naj bi bila ženska, ki sem jo dolžil, da je skrivna najbolj podlega umora na svetu.

Nemogoče! Bil sem res nor, da sem mislil kaj takega. Kakšno olajšanje in pomirjenje me je navdalo, ko sem sedel poleg nje v kočiji. Skoraj sem ob njej pozabil na pokojnico.

Bil sem žalosten do dna duše, a kljub temu sem bil srečen. Držal sem mater za roko vso pot do doma. Hotel bi jo bil prositi odpuščanja, poljubil bi bil rob njene obleke, ponavljal bi ji bil naprej in naprej, da jo ljubim.

Videla je moje razburjenje in smilil sem se ji. Večkrat mi je ponovila: »Moj André! Moj André!«

To je bilo nekaj nenavadnega. Govorila mi je prav s takim glasom in tako nežno, kakor je tisto uro hrepenelo moje srce.

Dal sem mi zanj pripraviti sobo v pritičju poleg salona. Spominjal sem se, da je bila to že od nekdaj njena soba. Se ko je z rajnim očetom prihajala v Compiègne, je stanovala vedno v njej. Govoril sem si, da bo spomin, ki ga bo vzbudila v njej ta soba, pomagal razpršiti sumničenje iz mojega srca.